

Locuint'a Redactorului

si

Cancelari'a Redactiunii

e in

Strat'a tragatoriului [L8-
vésztoza], Nr. 5.

Scrisorile nerancate nu se voru
primi decatu numai de la corespun-
dintii regulari ai „Federatiunii.”
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Prețulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „ „

Pentru Romanii a:

pre a. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
„ 6 lune 15 „ = 15 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. taca's tim-
brale pentru siesoc-care publica-
tiune separatu. In locul deschis
20 cr. de linia.

Unu esemplarin costa 10 cr.

Situatiunea.

Pace si libertate, ore candu ve veti pune pre tronulu poporeloru; ore candu veti ave resiedentia stabila in sinulu omenimei?

Europ'a umana suspina aduncu; Europ'a nobila plange cu dorere, candu vede pre celu d'antâiu poporu innotandu in suferintie, pre regin'a natiunilor tavalita in sange. Franci'a, patri'a sciintieloru, a artiloru, a virtutii si a progresului, astadi este prosternuta in aintea celui mai crudu barbarismu! Parisulu, capital'a lumii, metropol'a culturai si a civilizatiunei, se se prefaca in ruine, in cenusia ca Troi'a d'in anticitate, ca se se implinesca dorintiele unoru suflete negre, dorintiele lui Bismarck si Moltke.

Dara a cui anima manifesta mai multa compatimire decatu a Romanului? Si, cum nu va plange anima lui; cum nu va suspina, candu scie, ca acea patria nefericita e pamentulu libertatii si ca acea natiune suferitoria e sor'a sa cea mai mare?

Fia carui omu sentitoriu trebuie se i se franga anima de dorere; er' Romanulu, candu vede pre fratii sei de la Ardeni scaldandu-se in sange, luptandu-se cu anima in dinti pentru cea mai santa cauza a libertatii si independintiei loru, trebuie se suspine cu atatu mai virtosu, ca ci dinsulu nu-li pote alerga intru ajutoriu si nu-li pote imprumuta braciele sale romanesci si fratiesci.

Calamitatea, in carea innota fili libertatii si fratii nostri de la Sein'a, este mare; dara va trece si acestu pocalu preste dinsi. Ddieulu dreptatii si alu libertatii poporeloru nu pote suferi, ca celu mai bravu poporu alu seu se se adrobesc de una invasiune feroce si barbara; ca se se nimicesca una natiune asié mare, carea de atate ori a facutu se triumfe libertatismu; carea de atate ori a sdrobotu tirani'a si despotismulu, si pre ruinele loru a proclamatu principiele domnieiesci a le republicei; se se nimicesca unu poporu eroicu si tare, care a eluptatu cele mai sacre drepturi ale omului; da, poporulu francesu si acum va triumfa, pentruc, — dupa cum vorbesce unu organu germanu „Volkshotte“ — cine cunosce istoria poporulu francesu, scie ca in dinsulu este o schintea sacra si una fontana nesecata de taria si putere. Energiei acestui poporu are de a multum intréga omeminea cele mai multe si mai insemnate impulse ale desvoltarei sale. Acelu poporu mare va areta si acum, ca este capabilu de a elimina d'in sinulu seu elemintele corrupte si materi'a morbosa; apoi va incepe una viétia noua, una viétia juna si tare. D'in miseria si calamitatea, in cari se afla asta-di, se va radica adeveratulu geniu alu natiunei si se va entusiasma; er' entusiasmulu impreunatu cu energia si resolutiunea francesca, va produce rezultate, cari voru storce admiratiunea lumii, — va face minuni. Dar' friurile de sange, cari curgu degia pre complele Franciei, nu sunt destule pentru omenime, ca-ci asta-di, candu pamentulu francesu se cutricra de bubuitulu armeloru si se devasteza de nisce locuste nesatiose, er' Parisulu si-astepta in totu momentulu or'a sa: éta, ca unu altu noru, dora mai negru si mai greu, se intinje pre orizontulu europenu, si unu altu orcanu multu mai infriociatu amenintia pre din'a pazei, chiaru cu esilarea sa d'in sinulu Europei.

Este una regula in natura, ca ori-ce strafomari mari ceru sacrificie mari; ca ori-ce lupte, cari radica, inaltia omenimea, ceru ca dins'a se treca prin botezulu sangelui si alu focului; poporele, cari porta pre drapelurile loru devis'a libertatii, fratietatii si egalitatii, trebuie se fia gat'a in totu momentulu a dá pieptu cu tirani'a si despotismulu, gat'a in tota or'a a sdrobi catenele servituti, cu armele si cu sabi'a ascutita la mana.

Si voi, popore ale Orientului, cari doriti a ve incaldi la radiete binefacatoriului sore alu libertatii divine, priviti colosulu nordului, cum incepe si elu a se scutura si a ve amenintia cu inghitire totale.

Moscovitul, jalusu de succesele complicei

seu, vediendu ca acestu-a a intinsu marginile germane, vre se si-satisfaca si elu ambitiunea de a vedé in posesiunea sa acele parti ale Orientului, cari pana acuma s'au bucuratu in catu-va de unu aeru mai linu si mai dulce, de una zona mai caldurosa a libertatii si independintiei.

Caus'a cestiunei orientului e la ordinea d'flei. Eta rezultatulu conveniriloru de la Ems a lui Wilhelm si a Tiarului muscalescu.

Orientulu e datu de preda prin Bismarck lui Gortschakoff ca remuneratiune, pentruc in resbelulu actualu a fostu neutralu si a tienutu pre Austri'a in siacu; er' in unu casu nefavorabilu, candu armele germane nu aru fi avutu acestu succesu, atunci se-i deé ajutoriu.

Tient'a unde tinde Tiarulu este de a pune ghiarele preste intregu orientulu, este de a realisa testamentulu lui Petru-Marele.

Pretestulu sub care Rusi'a declara resbelu este partea d'in tractatulu de Parisu dto 30. mart. 1856, prin carea Rusiei nu-i este concesu-a ave o flota pre Marea-Negra.

Dara nu numai atata vre Rusi'a, nu numai revisiunea si stergerea punct. XIV. d'in acestu tractatu; ea tinde mai departe. Fara de a cere unu Congresu europenu, fara de a consulta, si fara de a negocia cu cele-lalte poteri garantatorie, ea declara in Constantinopole, ca acelu tractatu pentru d'ius'a nu are valore, cu alte cuvinte, lu sffirica si lu arunca in faci'a celoru-lalte poteri cu dispretiu.

Si ce voiesce Rusi'a?

Neci mai multu, neci mai pucinu decatu se puna man'a pre Constantinopole, pre frumosele tiere de la Dunare, — intemeierea unei imperate ruso-slave mari si tari, si, spre a ajunge acolo, crede, ca acestu-a e momentulu celu mai binevenitu. Ea scie, ca Franci'a nu i se pote opune deocamdata, ca-ci e storsa; era Bismarck, — pre langa ace'a ca i este fartatu de cruce, — e ocupatu cu barbariele sale in Franci'a. Austri'a? Ea este unu vulcanu, in care neindestulirea si apesarea poporeloru, innaduse de idr'a despotica a dualismului, si-au ajunsu culmea. Turci'a? Ea este in asemene stare; apoi Angli'a, singur'a potere carea ar' apesa ce-va, nu o va impedece multu la ajungerea scopului.

Asie crede Rusi'a; si toti tremura.

Si nu fara cuventu, ca ci e amenintata pacea, libertatea si independint'a stateloru vecine de la Dunare, e pusa in jocu prosperitatea acestoru popore, dar' mai alesu, e periclitata ginte romana d'in Oriente si a nume in prim'a linia frumos'a Romania.

De esistint'a acestei tiere a legata esistint'a romanismului seu a elementulu latinu in Oriente. Si, care romanu nu sente una profunda dorere, candu vede si presente pericolulu amenintatoriu? Candu ne aducemu a minte de sortea altoru tiere cadiute in ghiarele moscovitiloru, de sortea nefericitei Polonie, a palidei si moribunde Basarabie, trebuie se fimu ingriti. Intr'adeveru este acelu tempulu, candu romanimea trebuie se si inorde poteriile spre aperare, candu romanimea trebuie se nesuesca de a-si impleni missiunea de bulevardu contr'a panslavismului, de bulevardu alu latinitatii, alu culturai si civilizatiunei Orientului.

Dar' nu numai romanimea e amenintata de brutalulu si selbaticulu cosacismu; mai sunt si alte popore, intre cari si magiarii; bine ar' fi candu tote aceste popore s'aru grupu sub una flamura santa, sub una aliantia tare: flamura unirei si intratfrei.

Dara ce dicu? Ore magiarii se faca cu Romanii una aliantia santa, una aliantia de intratfrei? A presupune asié ce-va, este absurd. Magiarii cei superbi, puternici, invescuti in camesi'a celui mai orribilu despotismu, cari sunt amestiti de illusiunile loru fantastice si de visurile loru dulci de a fundu una imperatia mare pana la Marea-Negra si adriatica si, pote, chiaru pana in Baschki'a Asiei, — dora nu se voru demite pana a face fratietate cu romanii, ca-ci atunci aru trebui mai antaiu de tote se pro-

clame egalitatea si dreptatea; apoi cine va pote ore crede, ca ei voru face asta? Nu! nu! nu asteptamu! Continuati-ve procedura de a ne alunga d'in colibele nostre, depre mosiele nostre; nu asteptamu, pentruc avemu convingerea, ca va veni tempulu, candu voi veti ave trebuintia de amiceti'a romanimei, dar' atunci va fi pre tardu!

Romanismulu e amenintatu; Romanii trebuie se lu apere. Dar' vai! cum si-voru impleni ei acesta misiune mare si santa, candu patri'a loru e nefericita, e dismembrata, cea mai mare parte innota in suferintie, in lupte pentru drepturile cele mai sacre ale omului, pentru sustinerea limbei, natiunalitatii si a patriei loru.

Tota speranti'a nostra o avemu in frumos'a Romania. Dara ce tristu, candu si acea tiere libera suferé!

Ce face guvernulu Romaniei? cu ce pregatiri astepta apropiarea torentelii cosacescu? ce rolu va joca ea in resbelulu deja anuntiatu orientale? sunt intrebările ce ni le punemu.

Un'a amu consulta pre Domnitoriulu Carolu. Se se imbrace in vestmintele adeveratei politice romanesci. Se adune in giurulu seu pre toti ministri romanismului; se inaltie unu drapelu santu; sub acestu-a se adune tote partitele; ca-ci numai cu arma unirei va pote salva Romanismulu!

Publiu.

De pre campulu resbelului.

Buletinele prusesci ni adusera, in dfilele trecute, scirea despre una invingere a pru-iloru reportata la Dreux in 17. nov. Inse, dupa telegramele mai recinti, atatu prusesci catu si francesce, luptele de la Dreux nu au nece una insemnata. De orace s'a constatatu degia, ca in lupt'a de la Dreux a fostu ingagiate numai brigada generalului prusescu Treskow si nece batalione francesce de garda mobila, aparute in flanculu dreptu alu trupeloru prusesci, cari fure respinse, lasandu in urma li 64 morti si mai multi raniti. Nu se scie inca, daca aceste garde mobile au facutu parte d'in armata francesca principala, seu — ce'a ce pare a fi si mai verosimulu — au apartienutu poteriloru armate, organizate in Bretagne de contele Kératry. Deci nu incape neci una indoela, ca lupt'a decisiatoria intre trupele nemtiesci si armata francesca de la Loire are se urmeze de aci inainte.

Diariulu „W. Abst.“ scrie, in revista sa militara, cu privire la verosimilitatea, ca armata francesca de la Loire n'a fostu neci decatu ingagiate in lupt'a de la Dreux, urmatoriele: „Dreux jace langa Eure, in departare sudu-vestica aproape 8 mile de la Parisu, si la una parte de la calea ferata Parisu-Chartres, in tienutulu fructiferu alu Mainei. E forte surprinditoriu, ca poteriile armate francesce se ivescu chiaru in acesta directiune si in apropiare atatu de mare de la Parisu catu, dupa parerea nostra, nu potu face immediatu parte d'in armata generalului Aurelles. Si anume, nu se pote presupune, ca acestu generalu care, precum se scie, in 9. l. c. a ocupatu Orleansulu si a constrinsu pre generalulu Tann a se retrage spre Toury. se se fia miscatu d'in acea diua prin mersu de flancu in directiune nordu-vestica pana la Dreux, care jace in departare aproape de 12 mile de la Orleans; ca ci in casulu acestu-a generalulu Aurelles nu numai ca si-ar' fi periclitatu propri'a sa linia de retragere preste fluviulu Loire, ci — de orace d'in 10. l. c. trupele nemtiesci sunt puse d'in tote partile in miscare contr'a lui — nu potea conta neci la celu mai micu resultatu alu unei loviri intentionate, pote, contr'a trupeloru asediatorie de la Parisu. D'in contra, generalulu Aurelles ar' fi riscatu tote prin una asemenea manevra cutezetoria.

„Prin urmare, e forte usioru de a sci, cu ce felu de trupe francesce a avutu d'a face marele-duce de Mecklenburg in 17. nov. la Dreux. Telegramulu mentiunatu mai inainte, publicatu in Nr. trecutulu alu diariului nostru, nu da neci una deslucire in acesta privintia, inse unu altu

telegramu d'in Versailles spune, că generalul Treskow a respinsu, in 17. nov., 7000 gardisti mobili d'in Dreux, si că a ocupatu cetatea.

„Noi suntemu de parerea, că aceste garde mobile, amestecate pote cu unele trupe de linia, apartienu guvernamentului militar alu generalului Fiéreck, care si-are resiedinti'a in Le Mans, si e forte verosimil, că ele facu parte d'in poterile armate, organizate in tempulu d'in urma de Kératry in Bretagne.

„Aceste poteri armate — despre a caroru organizatiune, impartie tactica si potere nu se sci: nimic'a positivu — au formatu, asié dicundu, arip'a stanga a armatei de la Loire, si e probabil, că acum'a s'au retrasu, mare parte, la armat'a acést'a. Afara de ace'a, tote semnele areta, că la Loire se voru intemplá, in d'ilele cele mai de aproape, lovirii mari; si a nume, nemtii voru trebui să se nesuesca d'a respinge pre inamicu presie fluviulu Loire.“

Dupa scirile d'in Lille, generalulu Bourbaki a intrunitu sub comand'a sa 60.000 fetiori, si se nesuesce a restabilí preste Rouen unirea cu armat'a de vestu. Unu correspundinte alu diuariului anglesu „Daily News“ asigura, că generalulu Bourbaki, intieplitu prin smintele maresialului Bazaine, nu se va radiemá pre cetatea Lille.

Dupa unu raportu alu diuariului „Kölnische Zeitung“ d'in Versailles, datatu d'in 15. nov., armat'a franceza de la Loire a facutu intr'a veru una trasura de siacu strategica. Si a nume, pre candu marele-duce de Mecklenburg si-intruniá trupele sale in giurulu cetátií Toury, aseceptandu-se la unu atacu d'in partea francesilor, acesti d'in urma paru a fi esecutatu unu mersu flancatu, si au disparutu de la linia ferata Etampes-Orléans. Explorárie d'antáiu ale trupeloru prusesci au doveditu, că armat'a franceza s'a retrasu in directiune mai ostica spre Fontainebleau. Mai tardu, rezultatulu acestoru explorári s'a aretatu intru atáta de falsu, încátu numai una parte forte mica d'in armat'a generalului Aurelles de Paladine a mersu in directiunea ace'a. — Grosulu armatei sale s'a intorsu in directiune nordu vestica, si in 14. l. c., demaneti'a, a statiunatu in tienutulu de la Chartres, b: inca in directiune si mai nordica, in cetatea Dreux, carea, aflandu se fara garnisona nemtiesca, fú ocupata fara nici una resitintia. Cetatea Chartres aveá inca in 14. l. c. una garnisona mica prusesca, carea probabilmente s'a retrasu d'innaintea poterei prevalente a francesilor.

Unu telegramu oficialu d'in Tours, datatu d'in 18. nov. spune: Prusii atacara Landelles cu artilleria. Noi remaseram dominii pusetiunilor nostre. Saint-Jean de Losne fú parasita. Prusii tienu ocupate aradicaturele de la Cherisy d'innaintea cetátií Dreux. Acolo s'a intemplat una lupta violinte de trei ore. 400 garde mobile si francitireuri au avutu una lupta la Nocroy contra 2500 prusi, cari suferira perderi considerabile.

Dupa unu telegramu oficialu d'in Tours, datatu d'in 19. nov., inamiculu fú atacatu la Châtillon de trupele garibaldiane, sub comand'a lui Ricciotti Garibaldi. Toti militarii inimici, la numeru 7—800 fetiori, fure parte ucisi, parte prinsii. — Dupa altu telegramu oficialu d'in Tours, datatu d'in 20. nov., prusii innaintara spre Dreux si Noisancourt; in 19. l. c. atacara cetatea Eyreux, inse fure constrinsi, prin resitintia gardeloru mobile, a se retrage in giurulu acestei cetáti.

Diuariulu „Indépendance belge“ publica una epistola a unui anglesu, datata d'in 8. nov., in carea se exprime, cu privire la situatiunea d'in Parisu de unde a esutu in diu'a mai susu indicata, in modulu urmatoriu: „Vieti'a materiala este suportabila; numai carnea de vita si de berbecu este impartita in portiuni, si se pote capetá pre langa una tacsa moderata. Carne de calu si de asinu pote capetá ori si cine. Preste totu, carnea e de ajunsu celu putienu pentru trei lune. Panea e de ajunsu pana la finea lui aprilie, éra viuulu pentru duoi ani. Zaharulu si sarca se potu capetá cu pretiulu ordinariu; legumi sunt in abundantia. Trupele sunt pregatite la tote, numai la capitulatiune nu; ele ceru să se faca erumperi.“ — Numitul diuariu adauge, că cuvintele acestui anglesu sunt mai pre susu de veri-ce suspitiune.

Representatiunea congresului natiunali

alu besericeii rom. ortodoxe d'in Ungari'a si Transilvani'a cátra M. Sa Imperatulu si Regele apostolicu, pentru modificatiunile decretate unilateralu in statutulu organicu.

Majestatea Vostra,

Pre gratiose Domne,

Fericirea si bucuria nemarginita a romaniloru de onfesiunea ortodoxa d'in Ungari'a si Transilvani'a

pentru marinimosulu actu alu M. Vostre prin carele, la finea anului 1864, v'ati induratu a restaveri metropoli'a loru stravechia si a-i emancipá de sub straiu'a ierarhia d'in Carloveti, s'a manifestatu atunci in tote pártile locuite de ei, si s'a exprimat cu adunca multiamire si la polele pre innaltiatulu Tronu alu M. Vostre in modu atátu de generale si solenu, încátu vocea ei a resonatu departe, preste estinsele margini ale monarchiei.

Legea patriei, art. IX d'in 1868, prin care ace'a-si metropoli'a si autonomi'a ei s'au inarticulatu si garantatu in forma constitutiunale, de-si ea cuprindeá unele despusetiuni nedorite de romani, n'a fostu totu-si in stare a li turburá fericirea si bucuria — mai vértosu pentru ace'a, că-ci acea lege dá autonomiei garantate o definitiune destulu de bine lamurita.

In acea lege, §. 3 suna respicatu, că beserica romana ortodoxa d'in Ungari'a si Transilvani'a, pre langa dreptulu M. Vostre de suprema inspectiune, intre marginile legi in sa-si in tote pártile si factorii ei nedependinte si-reguleza si administra afacerile sale besericesci, scolarie si fundatiunali.

Dupa acésta positiva despusetiune a legi, credintiosii nostri se credeau indreptatiti a asteptá, că potestatea politica de statu intru liber'a si nedependinta regulare si administrare a afaceriloru lor besericesci, scolarie si fundatiunali, nici o data, nici intr'unu modu, nu va veni să-i marginesca si impedece.

Ei, crestinii romani ortodocsi, si cu ei noi reprezentantii loru legali, autonomi'a besericesca ce ni se garantá atátu de respicatu, nu poteamu s'o tienemu supusa altei influentie, controle si restringeri, de cátu curatu numai dreptulu de supraveghiare alu Majestatei Vostre; éra acelu de noi pururea si cu tota reverinti'a recunoscutu si adunca stimatn dreptu, noi, dupa unic'a sa ratiunabile definitiune, nu poteamu să-i atribuimu si recunoscemu altu intielesu, de cátu ca printr'insulu, in activitatea si desvoltarea nostra pre terenulu besericescu si scolariu, se se pota impedece veri-ce directiune contraria legiloru, contraria statutulu. Nici candu inse n'am crediutu si nu poteamu să supunemu, ca acelu dreptu se se esplice si afirme ca o tutela preste totu si intru tote, o tutela ce d'in capulu locului se pota paralisá si impedece ce'a ce ni s'a garantatu prin lege: libertatea si autonomi'a besericeii si scolei nostre.

Cu profunda dorere inse curundu ne convinseram, că guvernele M. Vostre tocmai o esplicatiune si aplicatiune de acestu d'in urma intielesu d'edera garantatei nostre autonomie si libertati.

Congresulu nostru natiunale besericescu d'in anulu 1868, conformu legi mai susu citate, votandu unu statutulu organicu regulatoriu pentru intregu corpulu si tote pártile constitutive ale ierarhiei nostre, lu substernu cu umilintia M. Vostre spre pre-inalta intarire.

Cu cáta scrupulositate, cu cátu respectu cátra lege si statu si pentru moral'a publica a urmatu congresulu nostru la compunerea acelu statutulu organicu, acést'a se invedereza deplinu prin ace'a impregiurare, că guvernele M. Vostre n'au fostu in stare a gasi si corege intr'insulu nici macaru unu punctu, chiaru nici unu cuventu de natura d'a violá legea, statutulu, moral'a publica. Va se d'fca, autonomi'a nostra, de la primulu momentu alu intrarei ei in vietia, s'a feritu cu tota solitudinea d'a dá celu mai putienu indemnul macaru la celu mai micu conflictu cu potestatea de statu.

Dara inaltele Regime ale M. Vostre nu se marginira a esamina testulu statutulu nostru organicu numai d'in amintitulu, dupa a nostra credintia, unicu legalu si justificabilu punctu de vedere, ci ele aflara de bine a propune M. Vostre mai multe modificatiuni si adausuri de diferita natura si importantia, si pre acele, fara a le fi comunicatu mai antáiu congresului nostru spre pertractare, unilateralmente a ni le decretá de obligatorie.

Astfelu, Majestate, autonomi'a ce ni se garantá, indata la prim'a ei intrare in vietia, violandu-se in esinti'a ei, cu o cale s'a formatu unu prejudetiu, dupa care se se pota ea violá si in viitoriu.

Deci, acésta pasire a guvernului M. Vostre, chiaru fiindu că lovesce greu in dreptulu de autonomi'a ce ni s'a garantatu, si fiindu că este calificata d'a formá celu mai periculosu precedentu pentru viitoriu, considerandu, mai departe, că o atare pasire unilaterale, pre cátu timplu autonomi'a besericeii nostre este serioasa si reale, nici intr'unu casu si sub nici unu cuventu nu pote se fia admisibile, — a trebuitu să destepte in animele nostre cea mai viua dorere si cea mai adunca parere de reu, totu-odata impunendu-ni detorintia de a ne plange M. Vostre pentru d'ins'a. Si apoi, ca acésta pasire unilaterale fatia de autonomi'a nostra nici odata se nu pota servi de prejudetiu, noi intru interesulu celui mai pretiosu si sacru dreptu alu besericeii nostre, cu tota umilintia cutezam a ne rogá M. Vostre, se binevoiti a ni concede, se consideram acele modificatiuni asta-data de ace'a ce ele trebuiá se fia d'in capulu locului, adeca de pre gratiose propusetiuni ale M. Vostre, si se le pertractam cu cuventul respectu d'in acestu punctu de vedere.

Astfelu, privindu specialu si mai de aproape cestiunalele modificatiuni, aflam că ele dupa natur'a lor cadu in trei categorii: unele adeca, cari fara tota indoiel'a se

tienu de competintia su premei inspectiuni si si in sine luate nu cuprindu nimic daunosu pentru beserica si autonomi'a nostra; altele, cari fara tota indoiel'a formeza unu dreptu internu si, prin urmare, o competintia eschisiva a besericeii si autonomiei nostre; si mai altele, cari, de-si d'in punctulu de vedere alu competintiei nu se potu contestá regimulu de statu, inse dupa cuprinsulu séu prin consecutiile lor taia afundu in vietia nostra besericesca, si ni reducu aproape la nimic'a exercitiulu autonomiei nostre in cele mai esentiali afaceri besericesci si scolarie. Conformu acestei insemnetati a lor, canta se fia si votulu nostru a supra-le.

De prim'a categoria sunt modificatiunile facute:

la I. despusetiune generale, in privintia sustinerei esprese a dreptulu pre iualtu de supraveghiare;

la §§. 105 si 157, in privintia depunerei unui jaramentu de fidelitate prin nou alesii episcopi si nou alesulu metropolitu;

la §§. 151 si 156, in privintia convocarei congresulu natiunali pre langa previ'a aretare cátra M. Vostra, conformu legi.

Aceste modificatiuni respective propuneri, congresulu nostru, recunoscundu-le in sine de indreptatite, fara cea mai putiena esitare le primesce in testulu statutulu org. la locurile lor, intocmai precum s'a propusu, etc.

Pasindu la modificatiunile de a dou'a categoria, ni permitemu a observá urmatoriile:

Modificatiunea la a IX. despusetiune generale, prin carea se prescrie, ca constituirea unui sinodu episcopescu comunu spre sustinerea unitatei dogmatice si canonice intru metropoli'a romana si cea serbesca precum si spre aপরera intereseloru comune ale religiei ortodoxe, se se faca prin contielegere imprumutata cu congresulu serbescu, — cuprinde si atinge unu obiectu, o cestiune de natura eminentamente besericesca si curatu de compentintia sinodeloru episcopesci, unu obiectu si o cestiune a sup'a caroru, ambeloru congrese, celui serbescu si romanescu, abie pote se competa altu dreptu, de cátu a li recunosc si pronuncia necesitatea pentru beserica; é' constituirea si regularea acelu sinodu episcopescu comunu, de carea espresu se dispune in amintitulu punctu, dupa firea lucrului este o afacere de competintia curatu numai a ambeloru sinode episcopesci particularie. De unde urmea, că modificatiunea respective propunerea facuta de guvernulu M. Vostre, alterandu adeveratulu intielesu alu testulu originalu, fiindu calificata d'a impedece realizarea ideei cuprinse in punctulu concerninte, trebus s'o consideram de neindreptatita si se adaugemu pre umilit'a rogare, ca in acésta privintia M. Vostra se ve indurati a incuviintiá despusetiunea intrega d'in testulu originalu alu statutulu nostru organicu.

Intocmai modificatiunea facuta la §. 6, unde capacitatea de a participá la vietia constitutiunale besericesca se conditiuneza prin'to etate de 24 ani, o restringere pre care beserica nostra nu o recunosc de necesaria si pre care statulu politicu nu pote avé nici unu interesu, asié nici motivu si nici o competintia a o propune, de ora-ce ace'a calificatiune nu-lu privesce;

Mai de parte modificatiunile facute la §. 116, alineatulultimu, si la §. 162, unde alegerea asesiloru pentru senatele scolarie si epitropeacu ale consistorieloru nostre se restringe pre tempulu unui periodu numai de trei ani, o restringere, d'in veri-ce punctu de vedere privita, fara totu adeveratulu motivu, fara totu folosulu si dreptulu, o restringere, carea cu atátu mai vértosu trebuie se ne destepte mirarea, candu recugétam. a) că totu acele corpuri representative pre membrii senateloru besericesci in asemenea conditiuni i alegu pre vietia; b) că principiulu de stabilitate, ce in Monarchia intrega, pentru intrega vietia publica, s'a recunoscutu si introdusu prin lege, la noi, in vietia nostra besericesca, unde necesitatea lui nu este mai putienu sentita, se cere a fi eschisu; c) că cestiunea acést'a de felu nu atinge pre regimulu statutulu, de felu nu taia in legile statutulu, si astu-feliu cu totulu se subtrage competintiei guverneloru de statu.

D'in aceste consideratiuni noi cu fiesca plecatiune ne rogám, ca M. Vostra, in cátu se tiene de aceste puncturi de eschisiva cõmpetintia a autonomiei nostre, se incuviintiati intregu testulu statutulu nostru organicu astu-feliu precum a fostu elu votatu de congresulu nostru constituitoriu.

Modificatiunile facute sub C. pentru §§. 13, 55 si 122, in privintia scololoru si invetiamentulu, mai departe cele prescrie sub G. pentru §. 175 in privintia limbei, sunt pentru necesitatea lor de una importantia forte dorerosu pentru noi, si numai d'in acésta cauza nu potemu se le trecemu cu vederea.

Aceste modificatiuni, referindu-se espresu la legi custatorie si obligatorie, departe este de noi d'a li trage la indoiela indreptatirea si d'a le privi in sine de cause de gravamine. D'in contra, recunoscem, că ele s'au facutu cu destulu temeiu, d'in care cause nici nu le atacam. — Inse, Majestate, pre langa tota acésta sincera si loiala recunoscere, nu potemu a nu ne plange pentru restringerile, si, mare parte, nemicirea drepturilor si libertatiloru nostre prin cuprinsulu legiloru, la cari se provoca ele, provocarea in sa-si oferindu-ni numai ocaziunea de a ne plange.

Majestate! Legea de tiera, art. IX. d'in 1868, in §. 3 ni-a garantatu cu cuvinte chiare si respicate dreptulu d'a ni regulá si administrá noi insi-ne, independente, scolele nostre confessionali; ér' legea de tiera, ce va si mai tardia, adeca art. XXXVIII. d'in acel'a-si anu, care lege o prevoaca si introduce in statutulu nostru org. modificatiunile mai susu amintite, acelu dreptu ni-lu restringe si reduce preste tota mesur'a.

Facia de acea lege scolaria, autonomi'a nostra in cele scolare a devenitu mai fãra tota insemnãtatea; nu numai cã nu este permis a ni regulá si administrá noi insi-ne scolele confessionali si invetiamentulu intr'insele; — dupa alu nostru propriu interesu si dupa a nostra buna pricepere; nu numai cã intru administrarea scoleloru nostre confesionali nu potemu contã la nici una spriginire d'in partea statulu, nu suntemu indreptatii a cere scursulu regimulu de statu si a organeloru lui: ci tocma d'in contra, regimulu de statu s'a pusu prin acea lege cu autoritatea sa si cu inse-si medilocele nostre in lupta si frecare forte daunosa cu noi, una lupta si frecare ce in locu sã impacinesca si multimesca, — nelinicescu spiritele, si, in locu sã promoveze, ingreuna si impedeãa cultur'a!

Staruintiele Congresulu nostru d'in anulu 1868, pasii întreprinsi la guvernulu M. Vostre pentru d'a impedeãa crearea unei legi de acãsta fatale natura, a ramasu fãra efectu, si astu felu ne magulimu cu speranti'a, cã M. Vostra nu ni veti luã in nume de reu, daca la acãsta ocaziune venimu a ne plange M. Vostre.

Asemenea trebuie sã ne dora aduncu constringerea cuprinsa in art. 44 alu legi din Ianulu 1868 in privinti'a limbei de corespundintia cu autoritãtile de statu si chiaru cu autoritãtile besericesci de alta nationalitate, prin care constringere, liberulu usu de limba ni se vatema fãra nici o necesitate, nici unu adevratu motivu si adevratu fãlosu pentru patria. Este aduncu vatematoriu si chiaru umilitoriu, Majestate, pentru autonomia si unu poporu h'beru, impunerea, cã autoritãtile lui besericesci si scolari intr'o directiune sã fia silite a scrie in doue limbe, intr'alta directiune sã fia constrinse a scrie o limba anumita, carea nu este nici a loru, nici a partii carei-a se adreseza.

D'in aceste consideratiuni, cum credemu de cea mai mare importantia si de natura urgente, noi cu tota plecatuinea cutezãmu a subterne M. Vostre pre umilit'a rogare: Sã Ve îndurati prã gratiosu a faee legislativei patriei propunerile necesare pentru modificarea si respective îndreptarea amintiteloru legi astfelin, ca ele sã satisfaca dreptulu nostru de autonomia si sã ni restituã libertatea usulu de limba intru tote afacerile nostre besericesci si scolare.

In fine, Majestate, cele mai aspre, mai fatali loviri a suferitu statutulu nostru organicu prin modificatiunile, respective adausele, ce i s'au facutu d'in partea imperatescului ministeriu de resbelu, pentru credintiosii nostri d'in fruntari'a militara. Aceste modificatiuni, si anume cele adause la §. 7, punctulu 9, la §. 23, punctulu 19, la §. 27, p. 9, si la §. 28, p. 5, prin cari autoritãtiloru politice d'in fruntaria li se rezervã cerculu de activitate si influinti'a de mai inainte in tote afacerile besericesci si scoleloru nostre, precum si intru administrarea averei besericeleloru nostre in comune, — paralizeãa tota dezvoltarea autonomiei si facu mai preste totu imposibile vietia besericesca constitutiunale.

La totu pasulu, la tota miscarea ce incerca comunele nostre pentru a se constitui si administrá in afacerile besericesci, scolare si fundatiunali, conformu statutulu org., ele sunt impedeate prin intrevenire arbitraria a autoritãtiloru politice si militare. Reservatele citate, cuprindendu in sine unu dreptu nedefinitu, absolutu, ele sunt chiaru negatiunea autonomiei garantate prin statutulu org. si rezultatulu in fapta este, cã in partile fruntariei militare vietia besericesca constitutiunale nu s'a introdusu, si pre cãtu timpu sustau acele fatali rezervate, nici nu se va potã introduce.

Majestate! Sinodulu eparcialu de estu-timpu d'in dieces'a Caransebesulu a substernutu in acãsta privintia o speciale aretare congresulu nostru besericescu nationale, pre care sub /., in copia autentica, ni luãmu voi'a a o alatura aci, in carea se infra conflictele escate in fapta d'in atinsele modificatiuni, si se dechiarã limpede, cã aceste modificatiuni „paralizeãa cu totulu autonomi'a besericee nostre in fruntaria;“ afara de acãsta, o multime de plansori parteculari s'au radica inaintea acestui congresu, prin cari se dovedese, cã ingerinti'a si influinti'a autoritãtiloru politice si militari in afacerile besericesci si scolari ale credintiosiloru nostri — adeca nu cunoscun margini; acele autoritãti une-ori mergu pãna a decretã scolele nostre de comunali si a li contestã caracterulu confesionalu, pãna a controlã si impedeãa mesurile sinodelu si consistoriulu, si pãna a censurã si prescrie calificatiunea si disciplin'a personalulu besericescu si scolariu.

Deci, Majestate, fiindu congresulu nostru convinsu, cã M. Vostra, cãndu ati binevoitu a sanctionã statutulu nostru organicu, alu carui esistintia si intregu cuprinsu este acordarea si garantarea unei adevrate autonomie, unei vietie constitutiunali in beserica si scola, nu ati potutu avã intentiunea d'a face acãsta autonomia si vietia constitutiunale illusoria si imposibile prin susu citatele adausuri, pre tomejulu caroru-a inse, ea intr'adeveru este de-

venita illusoria si imposibile: noi intru interesulu adevrulu si dreptãtii, intru interesulu besericee nostre in generalu, si alu coreligionariloru si conatiunãloru nostri d'in fruntaria multitaria in specialu, cu cea mai adunca plecatuinea venimu a Ve rogã: sã ve îndurati prã gratiosu a dispune, ca amintitele rezervate, nedefinite si absolute, cari in esistintia loru altereza si de multe ori chiaru nimicescu statutulu nostru organicu, cu atãtu mai vãrtosu sã se sterga, cã ci ele prin natur'a loru generale si absoluta, pre langa ace'a cã lovescu de morte autonomi'a poporulu nostru in afacerile sale besericesci si scolare, eschidu sãu celu putienu facu illusoriu chiaru si dreptulu M. Vostre de supraveghiare.

Pre celelalte mai mice si mai neinsemnate modificatiuni, este de la ministeriulu M. Vostre de resbelu, potendu-le clasificã in categori'a coloru de buna competentia a guvernulu, prã bucurosu le trecemu cu vederea.

Cu cea mai profunda devotiune remanendu, ai Majestãtii Vostre imperatesci si reg. apostolice, cei mai aplecati si credintiosi supusi.

D'in siedinti'a congresulu nationalu besericescu, tienuta in Sabiu, in 14/26. oct. 1870.

Camer'a reprezentãtiloru Ungariei.

Siedinti'a de la 18. nov.

Presiedinte: Paulu Somsich. Notariu: P. Jãmbor. D'in partea guvernulu au fostu de facia ministrii: C. Kerkãpoly, tef. Gorove, Ios. Szlãvy, b. Ios. Eötvös, Col Bedekovics si Balt. Horvãth.

Dupa autenticarea procesulu verbalu alu siedinti'e trecute, presiedintele pune pre biuroulu camerei mai multe petitiuni, cari se transpunu comisiuniloru respective.

Ladislaus B e r z e n c z e y spune, cã vine d'in Transilvani'u cu scopu d'a interpelã guvernulu in privinti'a cestiune turcesci. Inse, de ora-ce deputatulu Ernestu Simonyi a interpelatu degi guvernulu in acãsta cestiune, dechiarã, cã va acceptã cu intrebãrile sale pãna candu guvernulu va respunde la interpelatiunea deputatulu Simonyi. (Haritate mare.)

Ludovicu C s e r n ã t o n y adreseza ministerulu presiedinte armatori'a interpelatiune: 1) Are guvernulu ungurescu cunoscintia despre crisa ministeriale d'in ministeriulu pentru afacerile esterne, si cu care se aduce in combinatiune person'a ministerulu presiedinte ungurescu? 2) Daca are cunoscintia, tiene-si guvernulu de detorinti'a sa constitutiunala d'a incunoscintia camer'a fãra intãrdiare despre aceste combinatiuni si schimbãri? — Se va comunicã ministerulu presiedinte.

Danilu S z a k á c s y interpelã pre ministerulu financielloru, daca are cunoscintia, cã in Homonna, cottulu Zemplin, esiste unu oficiu pentru sare, fiindu aplicati la acestu oficiu si una multime de oficiali, fãra ca acolo sã se pota capetã si numai unu grantiu de sare.

Ministerulu financielloru, Kerkãpolyi, spune, cã la interpelatiunea acest'a va respunde cu ocaziunea desbatore; bugetulu. De altmintrelea dechiarã, cã nu este multumitu cu sistemulu presinte pentru vinderea sarei, si cã se va neasu a introduce modificãri corespundietorie in acestu sistem.

Danilu S z a k á c s y observa, cã se va multumitu cu respunsulu, daca in Homonna se va potã capetã sare. (Haritate.) — Camer'a iã actu despre respunsulu ministerulu.

Mauritiu W a h r m a n n adreseza ministerulu financielloru urmatori'a interpelatiune: Considerandu cã, in urm'a contielegerii fostulu ministru ungurescu de finantie cu societatea generale parisiana, sortitur'a de una diemitate de anu a obligatiuniloru amortisatorie ale imprumutulu ungurescu pentru cãlile ferate are sã se intemple in Parisu; considerandu cã, in urm'a relatiuniloru politice, sortitur'a mai de aproape, care are sã se faca in 1. decembrie, va fi imposibila in Parisu; deci intrebã pre ministerulu financielloru, daca au facutu despusetiuni, ca sortitur'a obligatiuniloru amortisatorie sã se esecute si in prim'a lunei prossime la locul residintiei guvernulu ungurescu, va sã d'ca in Bud'a?

Ministerulu financielloru spune, cã legea nu statorcescu loculu, unde are sã se intemple sortitur'a. Statutu ungurescu are in casulu acestu-a doue obligatiuni, si a nume, facia de creditoru amortisatiunea obligatiuniloru, era facia de societatea generale esecutarea sortituri in Parisu. Obligatiunea prima e la totu casulu mai importanta, si d'in acãsta cauza s'a portatu grigea, ca sortitur'a sã se faca in Bud'a-Pest'a in presintia unui Testimonium legale. Societatea generale se va incunoscintia, dupa potintia, despre acãsta pre calea consulatulu francescu d'in Viena si prin ministeriulu de esterne.

Interpelatorele este multumitu cu respunsulu ministerulu, si camer'a iã actu despre elu.

Paulu O r d ó d y relateza, cã comisiunea verificatoria a verificatu pre deputatii: Michailu K e m é n y, Acatiu K á l l a y, Gabrilu V e n d é g h y si Dionisiu F i t t l e r, rezervandu-se terminulu legalu de 30 d'fle pentru presintarea protesteloru ce s'aru face contr'a alegierii loru. M. K e m é n y si D. F i t t l e r se impartu

in sectiunea a patr'a, A. K á l l a y in a siesea, si Gabr. V e n d é g h y in a nou'a.

Dupa ace'a camer'a trece la ordinea d'lei, si si-voteza fãra observare bugetulu pentru lun'a lui novembre.

La ordinea d'lei urmeza cestiunea, daca camer'a iã sãu nu actu despre respunsulu ministerulu de finantie datu la interpelatiunea deputatulu Z s e d é n y i.

Ministerulu financielloru se scola, voindu sã vorbesca. Sgomotu Mare. Strigãri d'in stang'a: N'are cuventu.

K e r k á p o l y i: Art. de lege III. . . (Sgomotu mare, care dureza mai multe minute.) Repetu . . . (Sgomotu terribilu.) Repetu, cã art. de lege III d'in 1848 dã fiasca-carui ministru dreptulu d'a vorbi ori si candu in ambele camere ale dietei unguresci. (Sgomotu mare.)

Presiedintele: In intielesulu legi si alu regulamentulu camerei, cuventulu este alu dlui ministru.

Col. T i s z a se scola si voiesce sã vorbesca. Sgomotu terribilu in drept'a. Strigãri: N'are cuventu! Strigãri d'in stang'a: Voiesce sã vorbesca in cestiunea regulamentulu!

Presiedintele se incerca de repetite ori a ajunge la cuventu. In fine, dupa-ce se mai asiedia sgomotulu, dechiarã, cã cuventulu este alu ministerulu (Sgomotu nouu in stang'a), inse, fiindu cã cine-va voiesce a vorbi in cestiunea regulamentulu, invita camer'a a decide, daca acelu-a pote avã cuventu.

Strigãri sgomotose in stang'a: Nu se pote votã a supr'a regulamentulu!

Presiedintele observa cã, daca espicarea regulamentulu e controversa, trebuie se decida majoritatea. (Sgomotu terribilu. Mai multi deputati se scola, voindu sã vorbesca in cestiunea regulamentulu; era altii mergu la presiedintele pentru a-lu capacitã.) — In urm'a acestei scene sgomotose, presiedintele suspinde siedinti'a pre cinci minute.

La redeschidere, ministru K e r k á p o l y, luandu cuventulu dechiarã, cã in totu casulu ar' abusã de dreptulu ce-i ofere legea, daca ar' voif sã vorbesca la cestiunea, pre carea a aperat'o in siedinti'a trecuta, si a supr'a carei-a se va votã asta-di. In fine, doresce, ca cestiunea ivita prin respunsulu sãu datu la interpelatiunea deputatulu Z s e d é n y i, sã se desbata deosebitu.

Col. T i s z a imputa ministerulu pentru observãrile aceste, d'cundu, cã ele collidu cu regulamentulu camerei.

Presiedintele pune intrebarea, daca camer'a voiesce simplu sã iã sãu nu actu despre respunsulu ministerulu, datu la interpelatiunea deputatulu Z s e d é n y i? — Votarea nominalu avã urmatoriulu resultat: D'intre 430 deputati verificati 245 voteza contr'a, 3 pentru, presiedintele s'a abastienutu de la votu, 181 deputati au fostu absinti; prin urmare, nu s'a luat simplu actu despre respunsulu ministerulu, ci acelu-a se va pune la ordinea d'lei pentru a fi pertratatu deosebitu. — Presiedintele propune pentru scopulu acestu-a siedinti'a de marti (22. nov.). — Se decide.

Mauritiu W a h r m a n n presinta urmatoriulu proiectu de conclusu, rogandu-se, ca sã se pertrateze de odata cu amendementulu deputatulu Z s e d é n y i: Camer'a — luandu actu despre respunsulu ministerulu de finantie, dupa care ministru comunu de finantie a inchiaiatu imprumutulu cestiunatu, cu privire la Ungari'a, numai cu invoire guvernulu ungurescu, — accepta ca, la casu candu trebuintia va fi legitimata si recunoscuta pre calea sa, guvernulu sã presinte unu proiectu de lege, cum va avã a se acoperi definitiv acãsta trebuintia. — Se va tipãr si impartã intre deputati.

Dupa ace'a se cetesce a trei-a ora si primesce definitivu conventiunea comerciale inchiaiatu cu Iapanu, Chin'a si Sianu. — Se tramite camerei magnãtiloru.

Siedinti'a se inchiaia dupa 12 ore m.

Turinu, 1 nov. 1870.

Itali'a s'a recompusu intr'o singura si potinte familia; visulu ei seculariu s'a realizatu. Ce'a ce ieri — dupa conceptulu unoru diplomati — erã simpla expresiune geografica, asta-di este una natiune compacta, forte, de 27 milione. Itali'a este un'a, pentru-cã a voitu si a sciutu voi; pamentulu ei fã udatu cu sangele a dieci de mii de bravi, dar' d'in acestu sange a resaritu, bella si suridietoria, li bertatea si unitatea italiana.

D a n t e a profetfu unitatea italiana; martiriulu a sanctificat'o; Cavour, Mazzini si Garibaldi au realizat'o.

Roma, anim'a Italiei, anim'a lunei latine este libera. Drapelulu unitãtii flutura pre Capitoliu.

O Roma, tu, carea ai impinsu universulu la o noua vietia; tu, carea ai regeneratu de doue ori omenimea, radica te, regenera. salva lumea latina!

Pre candu Itali'a imbraca vestmentu de serbatore, pre atunci preste Alpi se porta doliu, se more pentru patria si democratia. Serman'a Francia e in periolu de a cadã sub greutatea propriei ruine. Caderea Francei ar' trage dupa sine caderea democratiei, si ar' ajutã inãltirea militarismulu, a despotismulu „d'in grati'a lui Ddiu.“ Daca Franci'a cade, rentornãmu in evulu mediu.

Ras'a latina si-are si ea peccatele sale. Èta, ce d'fco

in această privință celebrul Guerazzini: „Rasele latine au finit: ele poturi, și chiaru resturnă una tirania, dar nu știu amă, nici exercită libertatea; spre a castiga cea d'antăia, ajunge o arma și unu spiritu truce, spre a ajunge la a doua, e necesitate de prudintia și virtute. Căndu cugetu la Napoleonu I, mi adacu aminte de dis'a lui că, preste 50 ani, Europ'a va fi republicana ori rusa; mi-pare că elu avu dreptate; nu încatu privește tempulu, ci încatu se atinge de lucru, de ora-ce elu voi să dica: Dacă poporele culte, prin virtute și prudintia economica și civile, voru să respinge nou'a corupțiune și se voru vindecă de cea vechia, voru deveni adeverate republicane; la d'in contra, putrede până la osu, voru fi invinse de către barbari, nu pentru-că acești-a aru fi mai buni decâtu poporele corupte, ci pentru-că sunt mai pucinu stricati și mai tari d'in punctu de vedere animalu. — Trebuie ore să desperăm? Pote, ordinea lucrurilor a stabilitu, ca poporele de rasa latina să se aprofunde in miseria, până candu, dacă nu altu ce-va, desperatiunea și suprem'a dejosire le va regeneră. Acestu procesu e lungu: paciintia și sperantia.“

Marele italianu pote să se insiele in apretiuirea și judecăt'a sa. Atât'a inse e certu, că famili'a latina e in periclu; totu-si sperantia, că-ci

Latinu sum in potere
Si latinu 'n veci nu pieru.“

I. C. D.

Autonomia catolica in parerea beiusiana.

Beiusiu, la San' Medru.

Babatia slabanoga, poreclita in Ungaria a u t o n o m i a c a t o l i c a, s'a radicațu dejă d'in ascernutulu său trandavu, și, incinsa in sdrntiele hidose ale obscurantismului, s'a infatisiatu in Pest'a, să delibereze de reforme. Ore fi-va tempulu, ca să si-clatesca capatâiulu murdarosu și să si ventile organismulu putredu alu constitutiunei sale?

Episcopulu oradanu, Dlu Szilágyi care, d'in tenereție, a cochetatu totu cu a t a r i b a b a t i e s l a b a n o g e, eră, cu voia, de nevoia, să-si duca „slusnic'a“ la ungurii papistasi, pre mirés'a sa cea miluita maritata in sila — „slusnic'a“ la una b a b a h i r c a; pastorulu celu bunu eră să-si duca turm'a cuventatoria la pasciunile crase ale Camplei unguresci, unde s'a calbagitu de atâte ori; cu unu cuventu, să o rumpu de la cărm'a sa adevrata ardelenă; inae mirés'a, dieces'a cea mandra, a refusat u „slujb'a b a b a t i e i“; turm'a a parasitu morastinele și desierturile unguresci, unde s'a cufundatu și raticitu atâtu amar de tempu, și a tramisu la babatia trei vitejei „ad hoc“, cu ravasiulu a mâna, declaratorulu: „A trecut u b a b a c u c o l a c i i, c a t o l i c u d e c a t o l i c u, b r i n z a e p r e b a n i, „slujnica“, lipitura, coda, la nime in veci; inim'a și detorintia ne duce la dumbravele transilvane unde, cum se unescu Târnavele, ne vomu impreună solidarmente pre veci; romani unguereni și ardeleni, la mormentulu lui Innocentiu, Majoru, și la leganulu lui Vulcanu vomu joră: Să nu mai fimu batu-jocur'a și unel'ta strainiloru; nu ni vomu mai dá in sclavia sufletulu relegu și consciintia; amara ni e, până dupa capu, sclavfa politica.“

Pâna atunci, stimabililoru domni deputati, cari ati salvatu onorea celoru doue sentinele traiane, a bihorenilor u ageri și a Somesieniloru sprinteni, in ochii natiunei romane, primiti votulu nostru publicu solemn u de incederesistima; primiti tributulu recunoscintiei de la beiusianii radicali cari, pre cart'a lor u bianca, la o lature semna: „Neci unulu“, pre ce'alalta: „Congresu natiunalu romanu la Blasiu“

Nainte! tirania se sbuciuma in doreri; d'slele i sunt numerate; ea nu va mai fi infricosiata, ci urgisita de toti.*)

Nainte! Devis'a beiusiana: Vestigia nulla retrorsum!

T e m a.

„Cari sunt mediu-locele mai apte prin cari, intre impregiurările nefavoritorie materialu și facia de nepasareea poporulu nostru, s'ar' poté imbunetati starea scoleloru rurali și a invetiatoriloru poporali?“

*) S. Sa Papp-Szilágyi, — dupa-ce deputatii infaci-siara declaratiunea diecesei oradane și dupa ce insu-si congresulu d'in Pest'a nece că luă in consideratiune pre uniculu „b o j t á r“, adeca pre canoniculu și candidatulu episcopescu Szabó, — remanendu moraliter fără turma, a tulilu-o casa, unde, pre cum intielegemu, in locu să mature „gozurile“ le aduna. Nu asié mai multu: trei lune in Oradea, restulu prin diecesa, in Blasiu, etc.; ori pentru totu-de-un'a la Franciscani! Sapiienti sat.

C o r.

Terminulu elaborarei: 1871. 1. maiu.

Censurarea se va face prin una comisiune de 3 membri, intre cari va fi și subscrisul

Elaboratulu mai bunu va fi premiatu prin subscri-sulu cu 15 fl. v. a.

Elaboratulu se va tramite subscrisului, numele autorulu inchisu in una epistola, carea se va frange numai in conferintia invetiatoresca, dupa ce se va enunciat judecăt'a a sup'r'a elaborarei celei mai bune.

Pote concurge ori-care invetiatoriu d'in Selagiu. Zelahu, 8. oct. 1870.

A. C o s m a.

VARIETATI.

*(Avisu). Doue sute esemplarie d'in „Nop-tile Carpatine“ se afla depuse la Dnii I. M. Moldovanu, profesore in Blasiu, și A. Neagoe, in Micasa'sa (per Marktschelken) in Transilvania. Pretiulu unu esemplariu: 1 fl. 50 cr.

*(Pedeps'a desertoriloru.) Căti-va soldati d'in armat'a Parisului desertara d'in randurile lor u, in faci'a inimiculu. Inainte ca să-i traduca inainte a unei curti martiale, generalulu Ducrot li-a dat u punitiune morale, ce a avutu mare efect u. Desertorii au fostu imbracati cu uniform'a pre dosu, și li s'a legatu mânele la spate. Pre peptu portau una carta, pre care erau scrise numele lor u, cu urmatoriele cuvinte: „Miserabilulu, vilulu, care a desertatu in faci'a inimiculu; merita ca toti cetatiani să-lu scuipu in obrazu.“ Astu-felu fure condusi pre stradele Parisului până la inchisore, și tota lumea-i insultă. Soldatii supsi la acesta pedepsa ingrozitoria erau palidi, și versau lacrimu de caintia, dara de una caiantia tardia. „Revist'a militara.“

*(Multiumita publica.) Onorab. Dnu Ioanu Popu, protopopu și inspectorulu scoleloru d'in tractulu de Mar'a, in comitatulu Maramuresiului, prin neobositulu său zelu și prin intiept'a și energie'a sa conducere, și-a cascigatu pre terenulu instructiunei poporale de aici cele mai frumoșe merite. La indemnulu și staruintia Dsale, și cu ajutorulu paroculu localu, s'a edificatu și scol'a d'in comun'a Desesciloru, carea constă d'in unu departimentu pentru instructiune, d'in doue chille și una culina pentru invetiatoriu. Acestu edificiu, neaperatu de lipsa pentru adunarea odrasleloru natiunei in giurulu altariulu vivificatoriu, s'a finit u in restimpu de optu lune, și santirea sa solemnă, la carea au participatu, pre langa membrii comunali, toti on. domni preiti d'in tractu, s'a serbatu. — Pentru aceste și alte merite laudabile și salutarie, indranescu a aduce zelosulu barbatu multiumita publica. Dèe Ddiu natiunei romane multi barbati asemenea bravi și energici! Desesci, in 17. novembre, 1870. Stefanu B u m b u, invetiatoriu.

„Amvonulu“

foia basericesca pentru elaborate d'in sfer'a elocintiei sacre, sub redactiunea lui Iustinu Popfiu (Oradea-Mare, Grosswardein in Ungaria), pentru an. 1871 (anulu II.), apare de doue ori pre luna, in numeri de câte doue cole, in formatu de carte mare. Va aduce totu felulu de predice de dominece, serbatori și de diverse ocașuni. Prenumeratiunea se face de odata pentru anulu intregu. Pretiulu de d'incoce de Carpati: 4 fl. v. a.; de d'incolo de Carpati: 1 galb.

Sciri electrice.

Berolinu, 18. nov. Se vorbesce, că s'au luatu degiă mesurile necesarie pentru apereea provinciiloru polone și sugrumarea vre-unei rescole la casulu unu resbelu. Numinea generalulu Steinmetz de guvernatoru alu provinciei Posen este, pote, in legatura cu aceste mesure.

Viena 19. nov. Comisiunea financiara a camerei reprezentantiloru dede ministeriulu unu votu de neincredere, de ora-ce i concese radica-reca continua a contributiuniloru numai pentru doue lune. — Situatia in afara este de presinte liniscitoria. Se spera complanarea conflictulu pre cale diplomatica.

Viena 19. nov. Ambasadorulu turcescu a invitatu pre contele Beust, ca Austri'a să evite orice pasu agresivu, până ce Gortschakoff nu va fi respunsu la not'a Angliei și-a Austriei. — Se d'ice,

că guvernulu rusescu ar' fi tramisu la Londr'a un'a nota noua. D'in Constantinopolea se anuncia, că Rusi'a vrè să ofera garantie pentru sustinerea pazei.

Berolinu, 19. nov. Una telegrama a foiei „Nat. Ztg.“ anuncia, că referintiele intre Bavaria și confederatiunea de nordu se voru regulă prin una conventiunea separata. — „Sperner'sche Ztg.“ d'ice, că Prusi'a n'are nice unu motivu de a se irrita contr'a Rusiei pentru Angli'a, carea s'a portatu in resbelulu d'in urma asié de languedu, și pentru Austria, carea s'a portatu asié de ambiguu. Angli'a va invetiă acuma a se portă in viitoru mai cuviintiosu facia cu Germani'a. — In cercurile de aici, resbelulu cu Rusi'a se considera de neevitabilu.

Florentia, 19. nov. Ducele de Aosta a primitu coron'a ispaniola fără nice una conditiune.

Brussele, 19. nov. Unu decretu alu guvernulu d'in Tours ordona, că ori-ce tunu, ce se va luă de la inimicu, remane averea batalionulu. — Carolu Lullier, care d'ice intr'o cafenea d'in Tours, că ori-ce resistintia e zadarnica, fū arestatu.

Londr'a, 19. nov. „Times“ d'ice, că pote inainte de finea anulu 1870 tote poterile mari se voru află in arme, dacă Rusi'a va incepe să intaresca litoralele Marei-Negre. Detorintia Angliei, de-si neplacuta, este inse chiara și neincungiurata.

Brussele, 19. nov. „Echo d'Arlon“ anuncia, că doue companie de garde mobile esfra in 16. c. d'in Montmédy, fure inse parte nimicite, parte prinse. Se asiguia, că prusii au renunciatu la bombardarea Parisului.

Brussele, 20. nov. „Indépendance“ publica una depesia d'in Berolinu, carea d'ice, că scirea despre una cooperatiune a Prusiei cu Rusi'a in casu de resbelu este numai una manevra.

Florentia, 20. nov. Sciri private d'in Constantinopolea asigura, că port'a ar' fi resoluta să se opuna energicu pretensiuniloru rusesci.

Viena, 20. nov. Se vorbesce positivu, că si Itali'a a tramisu una nota la Petropole, și inca identica cu a Austriei. — Cabinetulu Potocki nu si-a dat u inca demisiunea, carea va urmă dupa primirea adresei.

Hamburg, 20. nov. Aici, in Koblenz și Aachen, s'au arestatu agenti de ai guvernulu d'in Tours, cari impartiau bani intre oficerii prisionieri spre a se reintorce in patria.

Viena, 21. nov. Comand'a suprema a sup'r'a trupelor u concentrate la Odessa este concre-diuta generalulu Kotzebue. In Kisieneff stau doue dieci regimente de cosaci și una divisiune de infanteria.

Berolinu, 21. nov. Asta di are să se incepa bombardarea forturiloru de la Parisu. Foiele franceșe declara, că pusetiunea intarita a germaniloru este neatacabilă. „Monitorulu“, foia guvernulu prusescu d'in Versailles, publica una adresa a unor u notabili d'in Alsati'a, cari feliciteza pre regele pentru invingerile sale și se roga ai eliberă de sub domni'a franceșe.

Constantinopolea, 21. nov. Armatele Rusiei se concentreza la Dniestru, Prutu și la Kamenez-Podolsky. — Port'a si va concentră tote poterile disponibile la marginile Dunarei. Hobart-Pasi'a va comandă flot'a.

Londr'a, 22. nov. „Pall Mall Gazette“ anuncia, că Odo Russel are ordinulu, a intrebă pre Bismarck, dacă Prusi'a este pre partea Rusiei, și, in casu afirmativu, indicarea resbelulu se va face inainte de capitulatiunea Parisului.

Viena, 22. nov. „Volksfreund“ publica una enciclica, in carea se enuncia escomunicatiunea lui Victoru Emanuilu. — „Tagespresse“ aduce nesece sciri d'in Parisu, d'in 7. l. c., cari dicu, că proviantulu este in abundantia; carne prospeta este inca pentru 80 dile; de carnea sarata nice nu s'au atinsu. — Consululu rusescu dechiară lui Beust, că pretensiunea Rusiei in cestiunea Marei-Negre este irrevocabile.

Burs'a de Viena de la 21. novembre, 1870.

5% metall.	55.40	Londra	124.75
Imprum. nat.	64.70	Argintu	123.45
Sorti d'in 1860	91.25	Galbenu	5.90
Act. de banca	722.—	Napoleond'or	10.8
Act. inst. cred.	245 85		

Proprietariu și editoriu **ALESANDRU ROMANU**
Redactoru respund. interim. **IONU POBUTIU.**